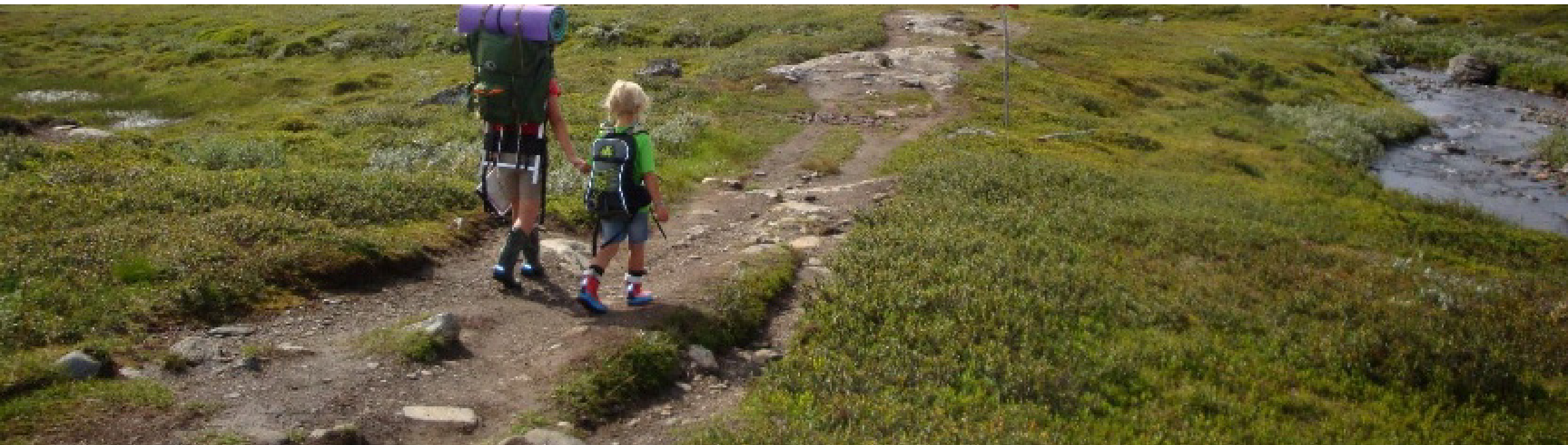

Lokalt relevant utbildning för hållbar utveckling: den lilla skolans förutsättningar i en global kontext

Linda Wilhelmsson linda.wilhelmsson@miun.se

David Kronlid david.kronlid@miun.se

Institutionen för Utbildningsvetenskap

Varför lokalt relevant utbildning för hållbar utveckling?

Saknas kunskap om undervisning med fokus på hållbar utveckling –didaktiska modeller för små skolor i glesbygd

- Lärare upplever andra förutsättningar

Betydelsen av platsen – lokalsamhällets kultur, historia och natur etc. i UHU

- Närheten till 'platsen' och tradition av samverkan skola - närsamhälle

Förutfattad mening om att vi sällan samverkar med skolor i en sådan kontext och att det är viktigt för såväl oss som för skolorna

- Krav på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Vad har vi då gjort tillsammans?

Projektets mål: didaktiska modeller vilka kritiskt och konstruktivt förhåller sig till skolans uppdrag och omfattar

- (1) samverkan med lokalsamhället, platsen och naturen i utbildning för hållbar utveckling;**
- (2) kritiska perspektiv och elevmedverkan som betydelsefullt för elevers lärande och utveckling;**
- (3) de särskilda förutsättningar vilka identifieras med att leva och verka i glesbygd.**

Ett ytterligare mål: en modell för kritiskt konstruktiva samtal där medverkande utvecklar färdigheter för att leda och delta i undervisningsutvecklande forskning.

Hur?

Interaktiva workshops och seminarier med skolpersonal för att identifiera och adressera didaktiska utmaningar.

Utveckling av undervisningsexempel såsom äventyrspedagogik, kritisk literacitet och platsbaserat lärande med kopplingar till lokalsamhällets kultur och natur.

Systematisk reflektion, dokumentation och analys av didaktiska modeller utifrån lärarnas praktiska erfarenheter.

Regelbundna möten för gemensam reflektion och dokumentation, inklusive strukturerade dialoger och intervjuer med personal.

Interaktiv handledning i arbetslag (på plats och online) av pedagoger i arbete med didaktisk modellering.

Teoretiskt ramverk

- ✓ Kategorial bildningsteori
- ✓ Kritisk konstruktiv didaktik

Projektets kunskapsbidrag är:

Att utforska och skildra hur skolan engagerar (och engageras av) lokalsamhället i utbildning för hållbar utveckling;

Didaktiska modeller för lokalt relevant utbildning för hållbar utveckling som kritiskt och konstruktivt förhåller sig till skolans uppdrag;

Vetenskapligt prövad forskningsmetodologi som stärker samverkan och är hållbar över tid.

Resultat: Didaktiska modeller

1. Vilka särskilda utmaningar och möjligheter med undervisning för hållbar utveckling kännetecknar undervisningsverksamheten vid den lilla skolan?

Utvecklade fokusområden för utmaningar och möjligheter:

- (a) små skolors särskilda roll som institution i det lokala samhället och utbildningens betydelse för att leva och verka i glesbygd,
- (b) samverkan med aktörer i närsamhället och den kultur, historia och natur som präglar den geografiska platsen i organisering av undervisning, samt
- (c) kritiska perspektiv och elevers perspektiv (delaktighet/medverkan) i arbetet med elevers lärande och utveckling (förhållningssätt, kunskaper, värden och handlingsförmåga) i utbildning för hållbar utveckling.

Resultat: engagerar (och engageras av)

2. Vilka samverkansytor i relation till, och form av, samverkan med lokalsamhället och den geografiska platsen bidrar till elevers utveckling och lärande?

(a) Vilka (typer av) aktörer har engagerats i undervisning för hållbar utveckling?

(b) Vilka roller har dessa aktörer haft eller getts i undervisningen?

En preliminär analys pekar på tre huvudsakliga funktioner för externa aktörer i UHU:

- **Kunskapsförmedlare**
- **Kunskapsmäklare**
- **Kunskapsauktoritet/möjliggörare av kunskap**

Resultat: kritiskt och konstruktivt förhåller sig till skolans uppdrag

3. Vilka epistemiska och etiska värden konstitueras i den socio-geografiska platsen?

- (a) Kunskap Vad/Om:** Kulturen, historien och de lokala sammanhangen i den (glesbefolkade) platsen.
- (b) Kunskap Hur:** Hur man beter sig i naturen, hur man kan leva i området och vara en del av gemenskapen.
- (c) Kunskap Förstå/Värdera:** Meningsfull fritid, att ta hand om platsen (till exempel genom att städa). Att vara stolt över att bo här, samt färdigheter som att läsa och skriva, förstå, jämföra och analysera den specifika omgivningen ur ett perspektiv av annanhet.

Den lokala miljön *bör* ha vissa kännetecken:

- (a)** Ge en trygg plats för eleverna
- (b)** Främja en positiv känsla eller upplevelse av naturen
- (c)** Främja tillitsfulla sociala relationer
- (d)** Stödja en sund känsla av (lokal) identitet
- (e)** Upprätthålla en känsla av stolthet över platsen

Den lokala miljön (naturen) *bör* också:

- (f)** Skyddas från skada

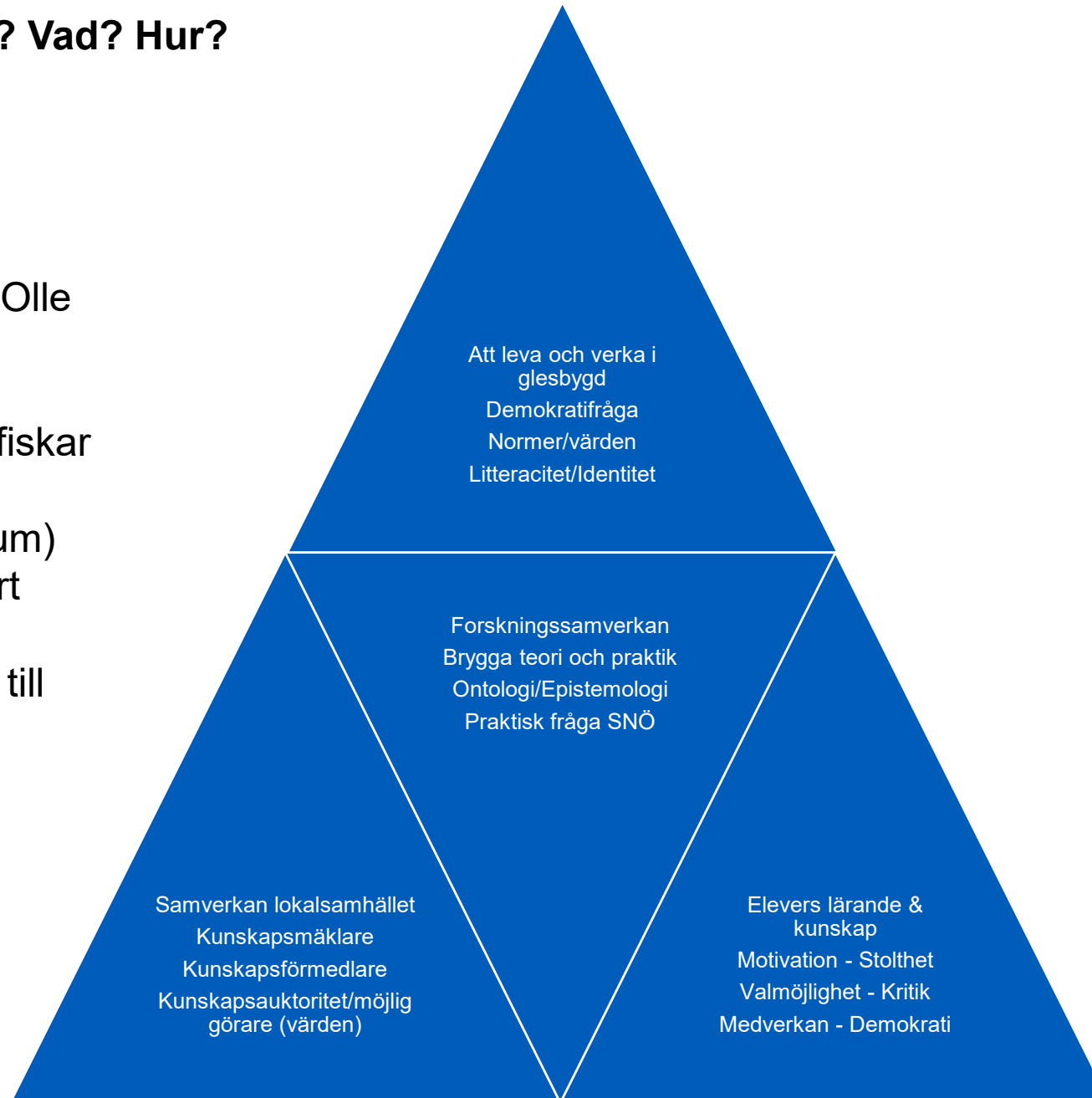
Resultat:

4. Hur konstitueras epistemiska och etiska värden i kollaboration mellan lokala aktörer, elever och naturen?

- (a) Ett starkt fokus på lokal identitet och samarbete
- (b) Samarbetande externa aktörer (inklusive naturen) blir kunskaps- och värdeförmedlare samt mäklare; genom dessa praktiker bekräftar de platsens värde.
- (c) Det specifika samarbetet utgör en ram för didaktiska prioriteringar.
- (d) Frågan om global osäkerhet får en ny praktisk form både som innehåll och form: Vem är jag som lärare på denna plats? Vem kan jag bli? Är denna plats hållbar? Kan jag leva här? Kommer naturen att förbli densamma?
- (e) En viss grad av förlust av kontroll över undervisnings- och lärandeprocessen: den är varken elevcentrerad eller lärarcentrerad, utan snarare platscentrerad i en särskild mening. Vilken typ av undervisning är lämplig? Hur bör/kan vi undervisa för att främja vissa hållbarhetsvärden?
- (f) Det kan föreslås att platsen, i en didaktisk mening, inte "existerar" förrän aktörerna samarbetar med och genom den specifika platsen och dess historia (omgivning).

Didaktisk modell: Varför? Vad? Hur?

- Bokstavsverkstad (sagotema)
- En dag som mors lilla Olle (blåbär)
- Levande landsbygd (Jägarförbundet/Sportfiskarna)
- Livet i bäcken (Naturrum)
- Hållbar utveckling i vårt skolorråde
- Matematik från passiv till aktiv
- Upplevelseslinga (Hembygdsgård)

5. På vilka sätt möjliggör en praktisknära forskningsmetodologi med fokus på didaktiska modeller en lokalt relevant utbildning för hållbar utveckling?

Insikt i bland annat:

- (a) hur projektet möjliggjort pedagogernas kritiska reflektioner över sina didaktiska förhållningssätt och metoder,
- (b) om naturmötens transformativa potential,
- (c) om platsens (historia, kultur, natur etc) (inklusive samarbete med lokala aktörer) för undervisning för hållbar utveckling i landsbygdsskolor samt
- (d) om undervisningens betydelse för en framtida hållbar samhällsutveckling.

Frågor?

Tack för att ni lyssnat!

Referenser

- Dewey, J. (1944). Some Questions about Value. *The Journal of Philosophy*, Vol. 41, No. 17, pp. 449-455. <https://www.jstor.org/stable/2020017>
- Cochran-Smith, M. Lytle, S.L. (2009) Teacher Research as Stance. The SAGE Handbook of Educational Action Research, Susan E. Noffke, and Bridget Somekh (Red), s. 39–49. SAGE Publications.
- Fettes, Mark & Blenkinsop, Sean (2023) Education as the Practice of Eco-Social-Cultural Change. Palgrave Macmillan Cham <https://doi.org/10.1007/978-3-031-45834-7>
- Jickling, B., Blenkinsop, S., Timmerman, N. & De Danann Sitka-Sage, M. (2018). Wild Pedagogies: Touchstones for Re-Negotiating Education and the Environment in the Anthropocene. Springer International Publishing AG.
- Klafki, W. (2010). The significance of classical theories of bildung for a contemporary concept of allgeminbildung. In, I. Westbury, S. Hopmann, & K. Riquarts (Eds.), Teaching as a reflective practice: The German didaktik tradition (pp. 85-107). Routledge.
- Merchant, C. (1980/1990). *The Death of Nature; Women, Ecology and the Scientific Revolution*, HarperSanFrancisco.
- Merchant, C. (1996). *Earthcare: Women and the Environment*, Routledge, New York.
- Norton, D.F. & Norton, M.J. (Eds.) (2007). *David Hume. A Treatise of Human Nature: A Critical Edition*. Oxford University Press: Oxford.
- Oziewicz, M. (2022). Planetarianism Now: On Anticipatory Imagination, Young People's Literature, and Hope for the Planet. In: Paulsen, M., jagodzinski, j., M. Hawke, S. (eds) Pedagogy in the Anthropocene. Palgrave Studies in Educational Futures. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-90980-2_12.
- Rolston, H. III. (1987). Can the East help the West to Value Nature? *Environmental Ethics*. <https://doi.org/10.2307/1398737>.
- Wilhelmsson, L. & Damber, U. (2022). Abduktion som alternativ i didaktisk forskning. Pedagogisk forskning i Sverige, 4, ss. 180-202
- Wilhelmsson, L. & Blenkinsop, S. (2024). Ecologizing Bildung: Education for the eco-social-cultural challenges of the twenty-first century. Canadian Journal of Environmental Education, Vol 26(1), 102–118.
- Östman, L. & Almqvist, J. What do values and norms have to do with scientific literacy? In Linder, C., et al. (2010). *Exploring the Landscape of Scientific Literacy*. Routledge: New York. <https://doi.org/10.4324/9780203843284>.